

Η στρατηγική της Αριστεράς

του Γιάννη Μηλιού

Έχω εξηγήσει σε άρθρο μου του Ιουλίου 2013 στο tvxs.gr «γιατί η κυβέρνηση ΔΕΝ διαπραγματεύεται τίποτα».¹ Στο άρθρο με αυτόν τον τίτλο, εξηγώ αναλυτικά την έννοια της πολιτικής διαπραγμάτευσης:

«Η διαπραγμάτευση προϋποθέτει πρώτα από όλα την ύπαρξη δύο αντιμαχόμενων πλευρών, δηλαδή δύο πλευρών που έχουν αντίθετα καταρχήν συμφέροντα, ή στην περίπτωση της πολιτικής, που εκφράζουν αντίθετα κοινωνικά συμφέροντα. Η διαπραγμάτευση απαιτεί επίσης την ύπαρξη ενός “τραπεζιού”, δηλαδή ενός “εδάφους” στο οποίο να μην μπορεί να επιβληθεί η μία πλευρά στην άλλη και στο οποίο καλούνται να κλείσουν μια συμφωνία “ειρήνης”, δηλαδή, “συνύπαρξης”. Η ίδια η ύπαρξη του τραπεζιού σημαίνει ότι, [...] οι δύο πλευρές δεν μπορούν να συνεχίσουν να σχετίζονται με τον τρόπο που σχετίζονταν πριν. Ότι υπάρχει μεταξύ τους μια αντιπαράθεση, μία σύγκρουση, ένας πόλεμος χαμηλής ή υψηλής έντασης. Η διαπραγμάτευση είναι η συνέχιση του πολέμου με πολιτικά μέσα, για την αναζήτηση ενός νέου σημείου ισορροπίας. Αυτό σημαίνει ότι η διαπραγμάτευση ως έννοια απαιτεί δύο πλευρές οι οποίες: α) δεν έχουν καταρχήν καταληγμένο κοινό τόπο συμφωνίας με βάση τις θέσεις τους και β) θεωρούν ότι μπορούν να καταλήξουν σε έναν νέο κοινό τόπο συμφωνίας, υποχωρώντας από κάποιες θέσεις και κατοχυρώνοντας άλλες που θεωρούν ότι είναι θεμελιώδους σημασίας για τους σκοπούς τους».

Ο ορισμός αυτός έχει μια βασική προϋπόθεση. Προϋποθέτει ότι όλο αυτό το διάστημα γίνεται ένας πόλεμος, ένας κοινωνικός πόλεμος, ο οποίος έχει φτάσει σε ένα σημείο: Το ένα στρατόπεδο, η μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία, θεωρεί αναγκαίο να αλλάξει η ροή των πραγμάτων, ενώ η πολιτική στρατηγική του άλλου στρατοπέδου, αυτού που εκφράζει τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου, έχει χάσει τη δυνατότητα να επιβάλλει την άποψη ότι αποτελεί «μονόδρομο». Με άλλα λόγια, η πλευρά που πλήττεται, η πλευρά που στις τάξεις της ανήκουν τα θύματα του κοινωνικού πολέμου, με την ψήφο της αλλάζει το πολιτικό σκηνικό και εξουσιοδοτεί μια νέα κυβέρνηση, την κυβέρνηση της Αριστεράς, να εκφράσει τη βούλησή της να αρχίσει η βαθμιαία αναίρεση της κοινωνικής καταστροφής που έπληξε την πλειοψηφία όσων ζουν σε αυτή τη χώρα.

Η έννοια της διαπραγμάτευσης, επομένως, αντίθετα από το τσίρκο που παρουσιάζει η σημερινή μνημονιακή κυβέρνηση στις τηλεοράσεις, δεν λαμβάνει ως δεδομένο ότι η αριστερή κυβέρνηση θα εκπροσωπεί «τη χώρα» γενικά και αόριστα, αλλά ότι θα υλοποιεί την πολιτική που η πλειοψηφία του λαού της δίνει εντολή να υλοποιήσει. Αυτό με απλά λόγια σημαίνει ότι όταν ο λαός εκλέξει την κυβέρνηση της Αριστεράς, με την ψήφο του θα έχει ήδη καταργήσει το μνημόνιο, τις *πολιτικές λιτότητας*. Αυτό αποτελεί υλοποίηση της λαϊκής κυριαρχίας, σε τελική ανάλυση υλοποίηση της ίδιας της δημοκρατίας.

Η *κατάργηση της λιτότητας* δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει πεδίο διαπραγμάτευσης για μια νέα δανειακή σύμβαση. Αντίθετα, αποτελεί προϋπόθεση για να ξεκινήσει για πρώτη φορά μια ουσιαστική διαπραγμάτευση για τη δανειακή σύμβαση. Ζητούμενο της διαπραγμάτευσης είναι να δημιουργηθούν οι συνθήκες στις οποίες το ελληνικό δημόσιο θα είναι και πάλι αξιόχρεο, γεγονός που θα σταθεροποιεί (και ως εκ τούτου αποτελεί στόχο για) ολόκληρη την ευρωπαϊκή οικονομία.

¹ tvxs.gr/node/133015.

Βεβαίως, επειδή οι κυρίαρχες καπιταλιστικές δυνάμεις στην Ελλάδα και σε ολόκληρη την Ευρώπη ενδιαφέρονται πρωτίστως να επωμιστούν οι (Έλληνες και Ευρωπαίοι) εργαζόμενοι και οι μικρομεσαίοι τα βάρη της κρίσης, παρουσιάζουν τη λιτότητα ως τον μοναδικό δρόμο για τη δημοσιονομική σταθεροποίηση. Τα πράγματα δεν έχουν καθόλου έτσι, και αυτό θα γίνει φανερό με την κατάργηση της λιτότητας που θα σημάνει η εκλογική νίκη της Αριστεράς στη χώρα μας. Θα γίνει τότε φανερό αυτό που γνωρίζουν όλοι οι σοβαροί αναλυτές, και οι υπάλληλοι των δανειστών συμπεριλαμβάνονται σε αυτούς, ότι για να υλοποιηθεί ο στόχος της δημοσιονομικής σταθεροποίησης με πολιτικές λιτότητας πρέπει να γονατίσει εντελώς η κοινωνία, δηλαδή να εξαθλιωθούν πλήρως οι εργαζόμενοι.

Όλοι όμως γνωρίζουν ότι η έλευση της κυβέρνησης της Αριστεράς θα αλλάξει αυτά τα δεδομένα στο πεδίο της πολιτικής. Η κυβέρνηση της Αριστεράς δεν θα πει στους δανειστές ότι «το πρόγραμμα δεν βγαίνει» έτσι γενικά και αόριστα. Θα καταστήσει σαφές ότι το πρόγραμμα καταργήθηκε με την ψήφο του λαού και ότι οι δανειστές πρέπει να συζητήσουν μαζί της πώς θα γίνει ξανά το δημόσιο αξιόχρεο, μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής που έχει εγκρίνει ο λαός με την ψήφο του.

Καθώς πλησιάζει η «ώρα της Αριστεράς» πολλοί σχολιαστές, πολιτικοί, οικονομολόγοι και δημοσιογράφοι, αισθάνονται την ανάγκη να τοποθετηθούν στο κρίσιμο ζήτημα της επερχόμενης διαπραγμάτευσης της νέας κυβέρνησης με τους δανειστές. Αυτό δείχνει αφενός τη σημασία που δίνουν, και σωστά, στο καίριο αυτό ζήτημα στρατηγικής και αφετέρου ... το φόβο τους.

Διαβάζουμε λοιπόν από τη μία πλευρά ότι «η πολιτική διαπραγμάτευση δεν έχει νόημα» σε άρθρο ενός πρώην πρωθυπουργού, ο οποίος καιίτοι φέρει τεράστια ευθύνη για την εξέλιξη των δημοσιονομικών του ελληνικού κράτους, παριστάνει ακόμη και σήμερα τον ανίδεο και ταυτίζεται μέχρι «τελευταίας ρανίδος» με τους μνημονιακούς όψιμους πολιτικούς του φίλους. Αυτή η εξέλιξη είναι λογική. Ο πολιτικός αυτός εκφράζει το κοινωνικό στρατόπεδο εκείνο που αν είχε τη δυνατότητα θα είχε επιβάλει τη μνημονιακή πολιτική της ακραίας λιτότητας, της κατάργησης των εργατικών κατακτήσεων και δικαιωμάτων, της ασυδοσίας του κεφαλαίου, ήδη από την εποχή που ήταν πρωθυπουργός. Το γεγονός ότι δεν είχε τότε τους κοινωνικούς και πολιτικούς συσχετισμούς για να το κάνει, τον κατατάσσει ακόμη και σήμερα σε ένα ψευδεπίγραφο «Κέντρο». Ευτυχώς λοιπόν που υπάρχουν κάποια άρθρα σαν αυτό του πρώην πρωθυπουργού, που αποκαλύπτουν με ποιους πραγματικά είναι ο πρώην πρωθυπουργός, αλλά και ότι το υποτιθέμενο «Κέντρο» είναι τόσο δεξιό όσο και η κυβέρνηση που μας κυβερνά σήμερα.

Υπάρχουν όμως και φωνές που υποστηρίζουν ότι η πολιτική διαπραγμάτευση είναι δυνατή. Οι φωνές αυτές όμως είναι προσεκτικές ώστε να μην ενοχλήσουν τις δυνάμεις που κερδοσκοπούν τα τελευταία χρόνια σε βάρος των μαζών που εξαθλιώνονται. Λένε ότι οι πολιτικές λιτότητας (το μνημόνιο) «δεν πρέπει να καταργηθούν», αλλά ότι «η μνημονιακή συμφωνία πρέπει να αλλάξει». Αναπαράγουν τη μνημονιακή προπαγάνδα, λέγοντας ότι η κατάργηση των πολιτικών λιτότητας είναι «το πυρηνικό κουμπί» το οποίο «δεν πρέπει να πατήσει ο ΣΥΡΙΖΑ»,² επιτρέποντας στο μνημονιακό κατεστημένο να ισχυρίζεται ότι αν καταργηθεί το μνημόνιο «οι εταίροι θα διακόψουν τη χρηματοδότηση (από τον ΕΛΑ) προς τις ελληνικές τράπεζες» και «θα οδηγηθούμε στην έξοδο από το ευρώ!» (μια άποψη που ενίοτε οδηγεί σε

---

² Όλα τα αποσπάσματα σε εισαγωγικά ως αυτό το σημείο στην παρούσα παράγραφο είναι απόψεις διατυπωμένες από τον συνάδελφο Γ. Βαρουφάκη στην εκπομπή του Ν. Ευαγγελάτου στις 8/11/2013. Υπάρχει όμως μια πληθώρα αναλυτών που εκφράζει παρόμοιες απόψεις.

προτάσεις επιστροφής στο εθνικό νόμισμα, με νέο μνημόνιο βέβαια, όπως υποστηρίχτηκε από κάποιους, για παράδειγμα, στην περίπτωση της Κύπρου).

Αυτές οι φωνές, ανεξαρτήτως προθέσεων, επιχειρούν να συμπεριλάβουν στην έννοια της διαπραγμάτευσης ένα άλλο περιεχόμενο και εννοιολογικό πεδίο από αυτό που έχει διαμορφώσει ως τώρα ο ΣΥΡΙΖΑ. Επιχειρούν να μετατρέψουν σε επίδικα διαπραγμάτευσης με τους δανειστές τις βασικές δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ προς τον ελληνικό λαό, όπως την επαναφορά του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ τον μήνα, την ανάκτηση της εργασίας, τη φορολόγηση των πλουσίων, την αναδιανομή του πλούτου, την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, κ.ο.κ. Εντάσσουν έτσι τη στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ σε μια πιο «στρογγυλή» προβληματική, που διατηρεί κοινούς τόπους ακόμη και το νεοφιλελεύθερο στρατόπεδο. Για το λόγο αυτό η σκέψη που εκφράζουν καταλήγει σε συμπεράσματα σχετικά με την τακτική όπως ότι «μέχρι την έκτακτη σύνοδο η [αριστερή] κυβέρνηση θα πρέπει να κάνει κάποιες προσαρμογές του προγράμματος του μνημονίου» και ορίζουν τις κόκκινες γραμμές ως «ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και κουπόνια σίτισης για τους πάμπτωχους», δηλαδή τις ορίζουν με έναν τρόπο που δεν εντάσσεται σε καμία περίπτωση στην αριστερή πολιτική. Αυτές οι φωνές εκπροσωπούν και πάλι κάποιο υποτιθέμενο «Κέντρο», το οποίο πολύ θα ήθελαν οι ελίτ του κεφαλαίου να υπάρχει, αλλά δυστυχώς γι' αυτές στην Ελλάδα είναι αδύνατον να συγκροτηθεί σ' αυτή τη συγκυρία.

Η «γραμμή διαπραγμάτευσης» του ΣΥΡΙΖΑ όμως δεν είναι αυτή, όσο κι αν προσπαθούν τα μνημονιακά μέσα να μας πιάσουν προς αυτήν την κατεύθυνση. Και οι δύο πολιτικές τάσεις που εκφράστηκαν στο συνέδριό μας, παρά τις διαφωνίες τους που τόσο έντεχνα διογκώνουν τα υπαρκτά μέσα προπαγάνδας, συμφωνούν στο σημείο που είναι το πλέον βασικό για την πορεία αυτής της διαπραγμάτευσης: Η κυβέρνηση της Αριστεράς θα είναι η κυβέρνηση που θα βοηθήσει τους «από κάτω» να ορθοποδήσουν, να διεκδικήσουν μια καλύτερη ζωή και έναν καλύτερο κόσμο και να ζουν σε ένα κράτος το οποίο είναι αξιόχρεο και δεν αυτοκαταργείται ως κοινωνικό κράτος μέσα από καταστροφικές για την πλειοψηφία πολιτικές. Όσοι ονειρεύονται μια κυβέρνηση που θα βρει τη «χρυσή τομή» για να συνεχιστεί με κοινωνική συναίνεση και η λιτότητα και η μονιμοποίηση της χρηματοδότησης του κράτους με νεοφιλελεύθερους όρους πρέπει να ψάξουν αλλού.